Det här verket har digitaliserats vid Göteborgs universitetsbibliotek.
Alla tryckta texter är OCR-tolkade till maskinläsbar text. Det betyder att du kan söka och kopiera texten från dokumentet. Vissa äldre dokument med dåligt tryck kan vara svåra att OCR-tolka korrekt vilket medför att den OCR-tolkade texten kan innehålla fel och därför bör man visuellt jämföra med verkets bilder för att avgöra vad som är riktigt.

This work has been digitised at Gothenburg University Library.
All printed texts have been OCR-processed and converted to machine readable text.
This means that you can search and copy text from the document. Some early printed books are hard to OCR-process correctly and the text may contain errors, so one should always visually compare it with the images to determine what is correct.

GÖTEBORGS UNIVERSITET

Allmänna Sektionen

Litt.
Sv.

TOK-KONRAD

AV

ESTER BLENDA NORDSTRÖM

WAHLSTRÖM & WIDSTRAND

STOCKHOLM

ESTER BLENDA NORDSTRÖM

TOK-KONRAD

TOK-KONRAD

AV

ESTER BLENDA NORDSTRÖM

STOCKHOLM
WAHLSTRÖM & WIDSTRAND

SVENSKA LITTERATURSÄLLSKAPET

PAPPERSLEVERANTÖR: LESSEBO BOLAG

ISAAC MARCUS' BOKTRYCKERI-AKTIEB.
STOCKHOLM
1922

»Var jag icke lyckosam?
Var jag icke stilla?
Hade jag icke goda ro?
Och sådana oro kommer»

Jobs bok

— Han får tie skorper till, Konrad, om han sjunger.

— Tie? sade Konrad och såg upp från kaffekoppen med hungrig blick.

— Ja, tie å då har han fått tjugefem — men så ska han sjunga me!

— Lägg hit dom först, så ska ja sjonga sen.

Den tjocka, rödblommiga herrgårdskokerskan vaggade in i skafferiet och kom ut igen med en näve skorpor, som hon vårdslöst slängde på bordet — det var som om hon kastat en matbit åt en hund. Och bakom henne stodo två halvvuxna flickor och fnis-

sade. Konrad lade båda händerna om skorporna som vore de en dyrbar skatt — de små rödkantade blå ögonen fingo något av dyrkan i sig och med smala, smutsiga, darriga fingrar grep han dem en efter en och lät dem försvinna i fickornas djup. Så sörplade han i sig den sista kaffeskvätten, rapade högljutt och njutningsfullt, strök det grå skägget, som i vildaste oreda stod kring ansiktet, drog en djup suck och började sjunga.

Eller vad ska man kalla det för! Det finns inget namn för de ljuden — det finns ingen liknelse med någonting. Det var bara en stor förtvivlad jämmer, som gick ur hans mun. Håå — hååå, håhå — håojoj! Och melodi fanns där ingen heller — det gick upp och ned som det föll sig, men alltid i

djupaste, hjärtskärande moll. Alltefter som han sjöng, med slutna ögon och hårt knutna händer vaggade han med överkroppen i någon sorts takt — till slut började tårarna droppa. En efter en sipprade de ned i det grå virrvarret av skägg och mustascher och försvunno. Å — det var en jämmer och ett elände att se honom! Att höra honom. Och bredvid stod den tjocka kokerskan och skrattade så hon skakade, medan flickungarna bakom stodo tysta och skräckslagna.

Med ett blev han tyst — bara lallade lite obegripligt för sig själv och kved. Så reste han sig och gick ut genom dörren — utan farväl, utan tack. Bara gick, med ansiktet ännu vått av tårar och händerna knutna.

De tre i köket sågo efter honom ge-

nom fönstret, och kokerskan fick en ny attack av munterhet, när han lutade kroppen framöver och började springa utefter den långa allén — en gammal mans lite löjliga smålunk med slängande ben och flaxande armar.

— Se på den tokstollen, sade hon. Han har ätit värre än Goliatjätten. Korv å fläsk å potatis å brö å kaffe å femton skorper. Å ändå ger han sej te å springa de värsta han orkar. Nu feck han flecka i tankarna igen — de får han alltid, när han sjunger, å så far han sta igen å ska söka. Har en nånsin hört om nåt så tokit!

— Ä han galen? frågade en av flickorna.

— Galen ja! De finns inte galnare te från ena ändan åv jorden te den andra

ån Tok-Konrad di kallar'n. Han ä väl bortåt sjutti år nu, men så länge ja minns en, har han vatt lika stolli. Dä inte ofta han ä på di här trakterna, men en gång vart år kommer han säkert i alla fall. Se han ä barnfödd här, å de va här som de hände. Han var så toki i en flicka i granngårn, när han var bara pôjken — å vacker som en dag ska hon ha vatt, säjer dom som minns'na, men lite lätt på tråden kanske. Konrad var grann han me — lång å ljuslagd å allvarli, och kvick te arbeta. Han ble så illa förgapad i den härа Kristin, så han varken hörde eller såg nåt annat te slut. Å hon i honom me föralldendel, å de va så väl å bra allting. Dom skulle gifta sej te hösten å de va allaredan lyst en gång, då hon tar te å slår sej i

slanger me informatorn här på herrgårn, en ung livad student, som bara skratta å sjöng så lång dan var. Å när han reste så följde hon me, stackars dumma fleckunge, å sen har ingen hört åvna. Men si när Konrad fick höra't, så va de som om nån dragi ner en gardin för förståndet hans. Han ble bara vit som kalk i ansiktet, å sen börja han småskratta precis som en fåne. Annars märktes de just ingenting på'n. Han gick i arbete som vanligt, å när mor hanses försökte tala ve'n om Kristin så småflina han bara å sa, att nu skulle han allt gå te skräddarn å beställa sej en kostym te bröllopet. Å de gjorde han me, tokskallen, fastän prästen slutat opp å lysa, efter ett brev som Kristin skrivit innan hon gav sej åv. För si Konrad kunde

inte få i sitt huve, att hon övergett'en. Han trodde å han sa, att den tredje oktober blir de bröllop som sagt ä — då kommer Kristin hem igen. Å ingen kunde få ur en de! Prästen tala me'n å visa'n Kristins brev, men de va som om han allri sett'et. Han bara gick på å tala om bröllop. Men så när bröllopsdan kom, så fanns där ju ingen Kristin, men Konrad han gick hela dan å vänta i brudgumskläder å blomma i knapphålet. På kvällen skulle mor hanses gå in i kammarn å se hur han hade de, å då va han försvunnen, fanns inte nånstans. Först trodde di att han gått å tagi live åv sej, men sen feck dom höra att han strök omkring på vägarna i hela bröllopsstassen å fråga alla han mötte om dom sett till Kristin, för hon hade

gått bort sej, sa han, å sto inte te å få rätt på. Dä mer än förti år sen de där hände, men Konrad han går likadan, han, å söker efter sin Kristin. Han har väl vatt runt hela Sverige snart, men vart år kommer han hem te bröllopsdagen den tredje oktober för å si, om hon inte ä kommen å vill hålla bröllop. Sen går han igen — från gård till gård, från socken te socken. De enda han bryr sej om ä mat, å maken te äta får en söka efter kring jordenes rund. En kan bara inte begripa, att magen räcker te. Lorti å dan ä han me, å Tok-Konrad har di döpt'en te å de får han heta var han drar fram. Nu feck han för sej, att Kristin sto ve körka å vänta, för si de ä den andra i da, å i måron ä bröllopsdan. Så fort han sjunger får han

henne i huvet. Stackarn, förresten! Dä synn å skratta åt'en, men han ä så stolli, när han sjunger å lipar på en gång. Han kan sjunga livade viser å gråta lika dant. Jesses ja — tokskallen!

Hon suckade lite och runkade på huvudet, och så började hon rumstera bland grytor och kastruller, medan flickorna tysta försvunno från köket med undran i sinnena och något, som var likt tårar, i ögonen.

Konrad, Tok-Konrad, han löpte sin gammelmanslunk — han sprang tills han inte orkade mer. Då stannade han med flämtande bröst — mitt på vägen — och där stod han i det strilande höstregnet, utan att se, utan att höra. Bara den enda tanken arbetade i hans stackars avstannade hjärna:

— Krestin, Krestin, Krestin! Måntro hon ska ha kommit ännu. Kanske hon står där ve körkdörrn å väntar. Hon skulle ha gullkronan sa hon jämt. Gullkronan, gullkronan! Å hennes svarta hår sen i lockar å krus! Hon ä vacker, ä hon, Krestin. Vackrast i hela socken ä hon. Å i morn

kanske de blir bröllop ändå. Ja, de blir de. Me gullkrona, me gullkrona!

Han stod där och myste och småpratade för sig själv. Inte märkte han, att vattnet silade in i hans gamla omaka, spruckna skor, inte att regnet sökte sig genom det trasiga hattbrättet och rann utför halsen, inte att rocken var oknäppt så att oktobervinden fuktig och rå drev in på det nakna bröstet. Ingenting märkte han. Han såg bara en syn för sina ögon — Kristin med gullkronan, Kristin väntande vid kyrkdörren. Han kände bara ett: en bävande, förväntansfull lycka. Allt hade han sett och känt så många gånger förr, allt hade han längtat efter och väntat var välsignad höst under dessa oändliga år. Och ändå log han lika lycksaligt, utan minne av

alla årens bittra besvikelser. Som ett litet barn stod han där och log, log, log i sitt vilda skägg och i de små blå ögonen.

Så satte han av i lunk igen. Tänk om hon stod där och fick vänta! Undras om hon inte blev ond då! Hon hade sinne till det, Krestin. Men vacker var hon och snäll, och lättsam att tala me. Åja, hon var bra på alla de vis. Var det inte någon, som pratat något om, att bröllopet inte skulle bli av — att Kristin gått bort sig och inte kunde komma. Hå! Kristin hon kom allt, hon hörde inte till dem, som gå bort sig, hon!

Nu var han snart vid kyrkan. Se där var tornet över skogsdungen. Ånej, inte stod hon vid kyrkdörren i dag — men i morgon! Den välsignade

dagen, som kom i morgon. Kristin, Kristin!

Han stannade ett ögonblick vid kyrkogårdsgrinden, lutad mot gallret. Och blicken svepte upp till kyrkdörren, förväntansfull och ivrig. Ånej — inte i dag! I morgon var det, men kanske hon, liksom han, ändå drogs dit av sin längtan. Kanske han skulle vänta lite. Han tyckte hon var så nära nyss, när han sjöng — det var som om han bara hade behöft sträcka ut händerna, så skulle han kunnat röra vid henne. Men nu var hon långt borta igen. Ja, inte längre än hemma hos sig, förstås. Och rustade till bröllop. Så mjuka händer hon hade, Kristin, såna välsignade mjuka händer, när hon strök över hans kind. Och så stora, bruna ögon och så röd mun. Så

liten och så röd, med vita tänder bakom.

— Hå ja! suckade Konrad, och en sekund var det, som om något svagt minne av sorg och ångest dykt upp i hans hjärna. Ansiktet drog sig samman i smärta och blicken blev rådvill och ängslig — lik ett barns blev den. Ett barns, som gått vilse, och ingen väg finner till värme och hem. Han stod där och småpratade och muttrade — så rös han till av kyla och väta och gick vidare efter ett sista dröjande ögonkast åt kyrkdörrn till.

Hem hade han inget mer — det var borta och skövlat för längesen. Modern hade bott där tills hon dog, och sen fanns där ingen som kunde ta hand om det. Men fattighuset fanns, och det var dit Konrad styrde stegen.

Litet och svart och fallfärdigt låg det där i backen, som sluttade ned mot sjön. Ett par gamla trasmattor hängde och flaxade på ett trasigt staket, genomsura av regn och så smutsiga, att inte ett spår till färger kunde urskiljas — en trasig sko stod och gapade på gårdsplanen och en rutten träbalja lutade sig trött mot husväggen. Fönsterna blänkte svarta och utan gardiner i den grå skymningen — endast i ett lyste det som en liten röd stjärna, och det visste Konrad var ur dragluckan i spiseln.

— Kaffe! tänkte han och skrattade förnöjt med händerna om skorporna. Undras, om ja blir bjuden?

På förstutrappan vände han sig om och såg utåt sjön. Den låg där svart och höstkall mellan avlövade

björkar, och regnet smattrade mot ytan, så det såg ut som om den kokade. Men Konrad såg inte på det. Han stod och tänkte på en sommardag, då Kristin och han rott över till den lilla ön där borta. Han skulle slå och hon skulle räfsa och solen sken som den aldrig skint sen. Aldrig för Konrad åtminstone. Den dagen »gjorde de visst» — Kristin hade lagt armarna kring hans hals och sagt, att de fick väl bli så, att hon och Konrad gifte sig, om han så gärna ville. Å du då, vill inte du? hade han frågat och lett mot hennes bruna ögon. Och då hade hon bara knäppt händerna hårdare om hans hals och viskat i hans öra: det vet du väl! Den dagen mindes Konrad — den stod så klar i hans dimmiga sinne, att han ännu kunde

känna doften av nyslaget gräs och se en nyckelpiga, som fastnat i Kristins svarta hår.

— Hå ja! sade han igen, och åter kom det där nästan förskrämda draget över hans ansikte. Så ruskade han regnet av hatten och steg in.

— — — — — — — — — — — — —

Gamla Kattrina stod vid spisen, när han kom. Hon hade lyft av kaffepannan och stod och rotade med spiskroken bland bränderna. Det röda skenet föll på hennes skrumpna gamla ansikte och lyste upp det, så all dess häxlika fulhet framträdde. Några vita hårtestar stretade ut åt sidorna, i den långa spetsiga näsan hängde en klar, glittrande droppe, alltid färdig att falla, och alltid förnyad så fort den fallit. De tandlösa gommarna rörde

sig upp och ned, och hakan var så nära näsan emellanåt, att de två tillsammans bildade en nästan fulländad halvcirkel. Hon var hemsk att se på, Kattrina, till och med nu i halvdunklet. Och hemsk att höra, när hon kom i farten med att skälla och förbanna — gammal tjuvgömmerska och kopplerska som hon var. Men hon kunde vara fin och förnäm också, gubevars — det hade hon lärt sig på fängelset, där hon setat i många år för delaktighet i mord och en del andra småsaker. Och nu tog hon till sitt fina sätt, när hon hörde det gick i dörren. En kunde aldrig veta vem det var som kom, och så här i mörkret var det bäst att ta det säkra för det osäkra. Så hon bangade ner kaffepannan på hålet igen med en smäll,

vände sig om och gnällde fram med ynklig röst:

— Vem i allan ti kan de vara sum kummer i sånt harrans väder te denna sôrgens boning. Sti in för allan del å sett ner. Dä så mört så en sir inte hanna en gång. Men den fattie har inget lyse.

Konrad grymtade något — hälsa och sånt gjorde han aldrig. Det hade han glömt bort med allt det andra, som försvunnit ur hans medvetande. Men Kattrina kände igen grymtningen, och med en helt annan röst fräste hon till:

— Jaså, ä de du din skråe sum ä ute å ränner i hemsockna igen. Du ska väl stå brugum i môra igen, då, kan ja tro.

Ett sakta fnissande förnams från den

mörkaste hörnan av rummet, där konturerna av en utdragssoffa kunde skönjas. Men Konrad hörde ingenting — han bara lallade lite för sig själv och satte sig trött på en rankig pinnstol, som vaggade och knakade som i sjögång under hans tyngd.

— Ska du ha bryllöp, Kônrad lelle? kom en gnällig gubbfalsett från soffan. Mä Krestin å gullkrona å präst å alltingen. En bler la bjuden å si på stassen. Tänn på lampa Kattrina, så en kan få en glutt på brugummen. Si dan före bryllöpe ä en stor da dä, Kônrad lelle. Sen ä dä schlut mä vyschla, sa bonn när han skar å läppen. Å du har allt vatt en fali pôjk etter flecker du, Kônrad!

Åter kom fnissandet därbortifrån och även Kattrina värdigades le. Hon

hade tänt en liten osande lampa utan glas, en sån man har i stallyktor, och det fladdrande skenet flackade över trasiga tapeter och ett obeskrivligt rum, för resten. Där stod en stark och från stank av smuts och snusk och snus och tobak och kaffe och sur mjölk, blandad med lukten av aldrig vädrade bolstrar och täcken, om man kan benämna de lumpor som vältrade i sängarna med så hövliga namn. På ett trasigt fällbord framför fönstret lågo smutsiga strumpor, en kortlek, vars tillstånd ingen penna förmår skildra, och en gammal schal, i ljuv blandning med odiskade kaffekoppar, tallrikar och potatisskal. I sängen låg Gammel-Ola — han som aldrig dog, och som själv svor på att han var »hunnraförtetifira». Lite var väl lögn,

men urgammal var han, och en passande rumskamrat till Kattrina. De skällde och svor och trätte, så man kunde tro taket skulle ramla ner ibland, men dessemellan voro de såta vänner och spelade kort och söp brännvin, som Kattrina på det mest mystiska sätt förskaffade sig. Starkt, så man kunde dra ut spik med det och konstigt i smaken, men till fylla dög det bra — »bättre än de härа sockerschlaske som di lagar te nu», sa Gammel-Ola. Och han var att lita på i såna saker.

Men en gång hade han blivit så i tagen efter några stadiga kaskar av det starka, att han glömde sin ålder och visdom och drämde till Katrina i huvet med ett vedträ, han hade hos sig i sängen — för upp kunde han

aldrig komma mer, giktbruten och utgammal som han var — och sen var det Kattrina som mätte ut ransonerna med inte alltför frikostig hand. Visserligen hade hon den gången i hastigheten gett honom ett litet minnesmärke i armen med bordskniven, när hon kvicknade till igen, men hon ville inte ha händelsen upprepad i alla fall. Nästa gång kunde han slå hårdare, och vedträt måste han ha till hands för att reda sig mot ungar och elakingar, som tyckte det var roligt att retas med honom. På sista tiden hade han förresten en hel vedtrave i sängen, närapå, för det hade blivit en sport hos byns småpojkar att smyga sig upp till dörren, öppna den hastigt och skrika: »Ska vi lägga ren blöja på dej, Ola!» — och så slänga till den igen så hela

huset skakade. Ola hörde dåligt, men »blöja» missade han aldrig på, och det fanns inte ett ord i hela svenska språket som kunde göra honom så hoppande galen av ilska. För det var nu så, att både det ena och det andra gick i sängen för honom, men han kunde inte lida, att nån visste det. Och när nu ungarna med gälla röster vrålade till i dörrspringan, så klämde han till med vedträt. Ofta nog träffade han, och då blev det ett illtjut så de döda kunde vaknat — då kluckade och fnissade Ola och var på ett strålande humör för flera dagar. Men ibland var pojkrackarn för kvick, så vedträt smällde i dörrspegeln, och då vred sig Ola som en mask av ilska och hötte med nävarna åt gapskrattet han hörde. Det var bara, när Katt-

rina var ute på socknen och ränder, som ungarna vågade sig fram, och hon plockade alltid till honom så mycket ved som fanns inne, innan hon skulade i väg på sin jämmerstig. Och Ola tyckte mest det var trevligt att ha de där små dusterna — Gud vet om han inte var argast, när ingen alls kommit och frågat om blöjan. Och aldrig klådde han Kattrina så galant i femkort och tolva, som de dagar då vedträt träffat prick.

Där satt nu Konrad med armbågarna på knäna och händerna hängande slappt ned. Han tuggade och tuggade och jämslade på ett ord han skulle ha sagt, men det blev inte till någonting. Bara: ääää-ää-dä. Precis som om ett litet spenabarn jollrat för sig själv. Kattrina ställde sig framför honom

med händerna i sidorna och bara stirrade med sina stickande bruna pepparögon. Så drog hon ett slag med handen under näsan, så droppen ett ögonblick var frånvarande, och så slog hon till ett skallande skratt, så hela hennes magra gumkropp ristade:

— Grannare brugum får en söka etter. Nyrakad å gla sum en lärka å snôgg å fin te si på. Inte unner att Krestin ä så dan me dej, Kônra! Va har du fått tröjan ifrån?

— Mmmmmmm. Dä. Präst, fick Konrad med stor möda fram.

— Si på håken, han har inte glömt å tala ändå, tokfjunten! utbrast Kattrina glatt överraskad. Präst sa'n. Har prästjävlarna börja på å gi bort klär te stôllar nu. Jojo, di tror väl yttersta dan ska kumma snart, å då

vill di va på den säkra sian. Va vell du, Johanna?

Detta sista till en schalbeklädd dam i den högre medelåldern, som kom inålande på sned genom dörren, som ledde in till fattighusets andra rum. Hon var liten och jämntjock och rödlett, och ögonen rullade i huvet, så man kunde bli rädd, att hon skulle tappa dem. Hon kallades gemenligen Spelepyttan — varför visste ingen levande varelse — och hade på sin tid försörjt sig med att vandra omkring och sälja kammar och speglar och annat småkram i gårdarna. Nu var hon på obestånd, och socknen vårdade hennes värkbrutna stofthydda, utan att röna någon egentlig tacksamhet.

— Hadde ja inte mitt klara för-

stånn, brukade hon säga, så feck ja väl inte så mycke som te en usel kaffiskvätt en gång. Tvi vali! Å de ska kallas att en har de bra å longt å halleluja på alla di vis, å att en ska tacka sin fader å skapare å fler te att en slipper arbeta å slita å bara setta här å få allt en behöver. Jo, ja tackar ja!! Hin håle får va han behöver, men inte va dä Johanna Karlson, inte. Nä! Som sagt, hadde en inte sett klara förstånn, så hetta di väl ens magra schellet i sôffa en måron.

Johannas klara förstånd räddade tydligen socknen från något så fruktansvärt. Hon var trind och rund och skinande, så kläderna stramade överallt, och alltid hade hon en tår i kaffepannan, och inte fallerade det med

varken socker eller grädde heller. Kattrina trodde vad hon ville, och det sade hon också skoningslöst, när de av någon anledning röko ihop — vilket inte var så sällan.

— Ditt klara förstånn, ditt klara förstånn! skrek hon då med knivskarp röst till de övriga hjonens ohejdade förtjusning. Ja schiter i ditt klara förstånn! Å de gör rallara mä, som du ränner i väg te imillanåt, ditt spetakel. Ditt klara förstånn — kyssme lite härådär! Skulle du leva på de, så ble de nog inte schellette kvar en gång. Si du ut sum um du hadde förstånn du, å klart sen! Ho, ho, ho! Um de inte vore så ynkelit så sulle ja grina mej fördarvad. Spelepytta där!!

— Nä hör på *den,* ni! skrek Jo-

hanna, mörkröd av ilska och harm. Hör ni på aset! Men *du* har la förstånn du, Gu' hjälpe me'! De feck du på spinnhuse de, ockockock! Där får di lära se en hoper. Men inte te veta hut förståss. Men du ä lärd i môcke du, Kattrina lella — teminstingens vet du hur många år en får när en skuri ihjäl karn sin, å när en gömt tjyvgoss å sådent. Guvareinnerlittackadålovad att en inte har behövt skaffa sej så môcke lärdom . . .

Men mellan sammandrabbningarna fanns det inte sårare vänner till än Kattrina och Johanna. Det bjöds på kaffe och kaskar, och det spåddes i kort och sump, och det utbyttes tankar om både det ena och det andra, som eventuellt hände i deras egen och i andra socknar. Denna speciella

kväll var det emellertid något kylslaget damerna emellan på grund av en liten meningskiljaktighet angående ett kvarts kilo kaffe som »kommit bort» för Johanna. Därför Kattrinas något ampra ton och fråga. Men se Johanna, hon hade hört att nån kommit in genom dörren, och hon kunde inte tåla sig — hon måste åtminstone glutta in och se vad det var. Det kunde inte hjälpas — kaffet fick vara, men den himmelske guden bad hon i alla falla vara sitt vittne, att kaffet *var* stulet och av ingen annan på guss gröna jord än det fratet Kattrina. Nu behärskade hon sig emellertid storartat och svarade bara helt stillsamt:

— Joe — nue — due, Kattrina! ja skulle bara säj dej de, att kaffipåsen den lå bortme spishylla, å jag tänkte

fråg om du velle ha en tår. Nä men si på Kônrad — gudagen. Ska du ha bröllup i môra?

— Mmmmmm, svarade Konrad och krasade med skorporna i fickan. Han såg inget annat än kaffepannan nu och hade ingen annan tanke än en stor, tärande undran, om han skulle bli bjuden. Gammel-Ola låg bort i sängen och småsvor över kvinnfolk i allmänhet, och Kattrina i synnerhet, som snodde i väg från det färdiga kaffet för att dricka och ralla inne hos Johanna och Ingrid och Karolina och Smes-Johan, som alla bodde i rummet bredvid. Han fick tag på ett vedträ och smällde det i väggen av allan kraft, och det var så både Konrad och de därinne hoppade högt i vädret. Efter det tredje trät kom äntligen

Kattrina masande, och med henne hela laget. Smes-Johan sist, linkande på en krycka — han hade brutit höften och var lessen åt livet påstod han. Men egentligen var han gladlätt och snäll, gubbstackarn, och gjorde inte en människa för när. Utom att han ljög alldeles ohyggligt om de mest konstiga saker han varit utsatt för. Om troll och vitter och vad det var allt. Det var inte utan, att han inte kunde en del trollkonster själv för den delen. Han var inte så lite anlitad av folk i trakten, när det gällde att läsa bort ont på människor och kritter, han kunde stämma blod, till och med på två mils avstånd, och ställa tjuvar tillbaka med det stulna som ingenting. Det var bara småsaker, sa han. Och han kunde förvända sy-

nen på folk, så de bara sågo det han ville. Och han kunde dra ut rumpan på en ko så långt som helst, sa han. Det var bara å lägga den över axeln och gå, det. Ja, han kunde mycket, Smes-Johan, och kunde han inte allt så ljög han att han kunde i alla fall. Och hans rykte var stort och han var en väldig maffe, när han någon gång värdigades linka ut på bygatan.

Konrad såg på dem alla med slö blick, nickade för sig själv och muttrade något, som ingen hörde. Men när Karolina älskvärt struttade fram och tog honom i hand, reste han sig tafatt och behöll handen länge i sin. Så vände han på den och synade den, strök den eftertänksamt några gånger och släppte den hastigt med en suck, och en skakning på huvudet.

— Inte mjuk! sade han och satte sig igen under de närvarandes hörbara glädje.

— Vell du ha snus, Kônrad lelle? sade Smes-Johan och räckte fram sin näverdosa.

Men Konrad gjorde en ful grimas, som om han bitit i något surt, och sköt undan handen.

— Töcker du att Krestin sulle gå i brusäng me en som toggar snus! sade Karolina och kliade sig förtjust i huvet med en strumpsticka. Hon stickade jämt strumpor, annars var det inget märkvärdigt med henne, mer än att hon ständigt svävade i den ljuva villfarelsen, att vartenda manfolk, som fick se henne, ögonblickligen tjusades av hennes kvinnliga behag och sedan tärdes bort av kärlek och kval. »För

se kösk ä ja!» avslutade hon alltid sina haranger. Hon hade ett felsteg, som bodde långt söderut, men det tänkte hon inte på vidare. Kösk var hon i alla fall, och gud nåde den, som satte i frågan något annat. När nu Konrad höll hennes hand så länge, så tog hon genast det som en hyllning och kastade en triumferande blick omkring sig, som tydligt sade: »Där ser ni! Tillåme han!» Ja, hon var ett gammalt tok, Karolina, men annars var hon beskedlig och hjälpsam och snäll.

Konrad grunnade. Han tuggade och jämslade, och till slut kom det:

— Har I sett te Krestin nåt i da?

— Jöss ja! sa Kattrina. Ja mötte'na bortve körka. Hon hadde så brått för hon skulle hem å sy brusärken färdig, sa hon.

— Sa hon? myste Konrad och log sitt förvissnade barnaleende, och rösten skälvde till i ömhet och glädje. Ja, tänk de!

De andra fnissade och skrattade högt, men han hörde det inte. Tänk att hon hade brått, Kristin. Till bröllopet. Och det var bara honom hon ville ha, för det hade hon sagt hundra gånger med sin kind mot hans. Lilla Kristin!

— Undras om hon får gullkrona? frågade han plötsligt och bröt rätt in i en av Smes-Johans galnaste historier.

— Jojomän! fräste Johan till, för var det något han blev sint för, så var det om man störde honom, när han var i ljugartagen.

Och Konrad sjönk åter tillbaka i

stilla drömmeri, tills han väcktes till en härlig verklighet i form av en full och skorvig kaffekopp, som säkerligen inte varit i beröring med vatten den sista veckan. När han druckit torkade han av skägget med rockärmen och reste sig.

— Du kan ligga där du brukar, sa Kattrina. Dä kallt, men dä väl bätter än te ligga i en lada i de här väret. Å en gammal fårskinnsfäll ä där bortme väggen. Dä bäst du sôver redit i natt nu, så du sir ut sôm en brugum ska i môra.

Följd av halvt medlidsamma, halvt hånfulla skrattsalvor, gick han långsamt ut genom dörren, trevade sig fram till den rankiga vindstrappan och fann den branta stegen. Fällen hittade han snart, och lade sig raklång på gol-

vet med hatten till huvudkudde. Och där somnade han — lycklig och förväntansfull som ett barn dagen före julafton. Ett litet leende for då och då i sömnen över hans drag, och en gång mumlade han i en suck: Du Krestin!

Nästa morgon klockan tio stod Konrad vid kyrkdörren. Han kände en dimmig undran över, att inga klockor ringde samman, och att det var så litet folk, som ville se honom och Kristin vigas. Men där var ju en del i alla fall, och han tyckte nog han kände dem, att han sett dem förr, fast var och när var inte gott att säga. Jo, Kattrina från fattighuset förstås och Smes-Johan, som dagen till ära linkat ut för att se på spektaklet. För se, det var nästan ett folknöje i Valltofta by det här med Tok-Konrads årliga bröllop. I synnerhet för ungar i

alla åldrar. De kommo i stim, så många som kunde, och hade en obeskrivligt härlig stund kring stollen, som stod där på parad, väntande och ivrig, med stel blick och röda kinder. Vad gjorde det, att han varken såg eller hörde dem, att de fingo rita hela rocken hans full med de underbaraste emblem och mindre underbara ord, så kritan lyste lång väg — utan att han gjorde ens en liten rörelse för att hindra dem. Och ingen av de stora sade något till dem heller — de fingo hållas bäst de gitte och blevo inte så sällan belönade med en rungande skrattsalva. Konrad såg kanske bara en liten smula mer undrande ut, när skrattet svepte omkring honom, flyttade sig ett steg, när barnen trängde på för mycket, men blicken stod hela tiden

fast och stinn ned mot vägen, som kom slingrande från sjön.

Det var sol i dag. Nästan som sommar var det och björkarna på kyrkogården lyste i flamgult mot en alldeles klarblå himmel. Vad gullkronan skulle skina i solskenet! Och Kristin skulle le mot honom sitt varma, unga leende. Och klockarn skulle väl spela, för det hade han lovat, och Gammelprästen själv skulle viga. Att hon inte kom snart!

Nu hade barnen slagit ring kring honom och dansade till en hemmagjord melodi: Tok-Konrad, Tok-Konrad, Tok-Kon-rad; Tok-Konrad, Tok-Konrad, Tok-Kon-rad! Om och om igen sjöngo de med gälla röster och gingo runt i takt. Och brudgummen, han stod där stilla i höstsolen och lät

dem hållas. Men med ens blev det alldeles tyst, ringen upplöstes och framför Konrad stod — inte Kristin, som han väntade så tåligt, utan en helt ung man med ett ansikte, som blossade av vrede och sorg och ett par blå ögon, som voro fulla av tårar. Men det var inte Konrad han harmades på, inte honom hans vrede gällde. Med ett leende, så fyllt av godhet och ömhet, att till och med dårens döda själ liksom darrade till av en sorts värme, räckte han ut handen och lade den på Konrads nedkritade skuldra:

— Kom, min vän, sade han, och hans röst var full av ömhet och medömkan. Kom med mig — Kristin ska du inte vänta på i dag, hon kan inte komma.

Över Konrads ansikte drog en sky av förvåning och misstro. Han rynkade ögonbrynen i vanmäktigt försök att fatta och tänka, men allt blev bara en enda stor, ogenomtränglig dimma — bara en stor, outhärdlig smärta, som han kände igen på något dunkelt vis. Kom hon inte! Kom hon inte? Kom inte Kristin, hans Kristin. Kom inte, kom inte, kom inte! sjöng det i hans hjärna. Han hörde inte vad mer allt som mannen sade, kände bara att han tog hans hand och drog honom med sig, som om han varit ett litet barn. Men när de hunnit ned till kyrkogårdsgrinden vände den unge sig om och for med blicken över de förskräckta barnen och de förlägna gamlingarna:

— Skäms ni inte? sade han bara,

och så gick han vägen fram med Konrad vid handen. Ack, han var ung, prästen i Valltofta. Han var så ung, att han var god och öm ännu — så ung, att han orkade hjälpa och ville det rätta — så ung, att hans ögon ännu kunde tåras och hans stämma skälva i vrede och sorg. Det är välsignat att vara så ung och så sann och så full av strid mot ondskan, en gång i sitt liv.

Konrad, han lufsade bredvid med sin knäiga gång och sina skyfflande steg. Kom inte, kom inte, kom inte! Nej — hon kom inte, Kristin. Det gnavde och värkte i bröstet, det slet och vred, och han tuggade på ord, som aldrig blevo sagda. Bittra, hårda vredens ord, som brände likt eld i halsen. Eller var det tå-

rar, som knöto sig där, kanske. Hon kom inte, fast hon lovat så säkert -- fast hon svurit, fast hon viskat det i hans öra, med munnen så tätt intill att han blev alldeles varm bara vid minnet. Bara du, Konrad! hade hon sagt. Bara du och ingen annan på jorden. Och så kom hon inte!

— Stig in Konrad! hörde han en röst säga. Och strax därpå stod han i prästgårdsköket. Där var lugnt och varmt och luktade mat och kaffe, och mitt på golvet stod en liten en och neg. Hon hade alldeles gult hår och blå ögon. Och hon hette Agneta och var fyra vårar gammal. Konrad såg henne och ansiktet blev ljust med ett. Han smusslade lite i fickan och drog fram en av sina dyrbara skorpor, som han räckte ut mot

henne i sin smutsiga hand. Agneta stirrade allvarligt på honom, så trippade hon fram, tog skorpan och neg igen. Och Konrads ögon glittrade, han kluckade förnöjt för sig själv och stirrade på barnet som om han sett en av himmelens änglar.

Men så tog han sig över pannan och suckade. Det var något han skulle minnas — något svårt och ont. Där var det igen. Kom inte, kom inte, kom inte! Och så vände han tvärt om, gick ut genom dörren och strök över gårdsplanen åt vägen till. Bakom honom stod bara en liten ljushårig flicka och stirrade med stora, allvarliga, förvånade ögon, och när hennes far kom ut i köket om en liten stund för att se till att gästen blev förplägad, fann han henne snyftande

med skorpan i handen. Men Konrad var borta — endast ett barns tårar och en smutsig skorpa fanns kvar efter honom.

Vart han gick? Vem kan veta. Han gick i öst och väst, i syd och nord, just som vägen krökte och bar. Han gick i svarta skogar och på öde fjäll, på vida hedar och i trånga dalar. När han blev trött stannade han, när han blev sömnig sov han i en lada eller under en gran, om det ingen lada fanns. När han blev hungrig tiggde han mat eller också svalt han, om han ingen fann att tigga av. Ibland luskade han in på en gård i skymningen, och det kunde hända, att han blev bjuden att ligga kvar i ett varmt rum med en fäll över sig, att han fick sig ett lagat mål mat och

mätt och lycklig drog vidare. Men alltid, alltid hade han samma fråga på läpparna — vem han mötte, och var han mötte någon: Har I sitt Krestin? Frågade någon hur hon såg ut och vem hon var, så kunde han ge besked på det också — det var som om hans tungas band löstes så fort det gällde henne. Han mindes allt om henne. Hennes ord, hennes röst, hennes hår, hennes skratt — all hennes ljuvhet, all hennes härlighet. För hans sinne var hon alltjämt lika ung, lika glittrande, lika skär och vit — alla de bittra år han lidit igenom hade ingen längd, funnos inte kvar i hans medvetande. Långa dagar och långa nätter, oändliga månader och år som evigheter — allt var borta, struket ur hans minne. Han levde i

ett evigt nu, där han i var vägkrök kunde vänta att få se Kristin komma mot sig, med svingande gång och leende ögon, med händerna sträckta mot honom i stor längtan. Så hade han mött henne, när hon var hans älskade, och sådan såg han henne oftast för sin inre syn.

Han mindes henne en annan gång också, kanske klarast av alla. Då var hon bara en liten flickunge på en tio, elva år. Det var den tiden, då det förfärliga hände honom, som grep så djupt in i hans unga liv och skapade om honom till en tungsint och skygg enstöring. Det skedde, när han var tretton år, och ännu vid sjuttio kunde han drömma om det och vakna i stor ångest och jämmer. Han skulle gå efter foder åt hästen en vinterdag

i skymningen, och bäst han stökade omkring på höskullen i halvmörkret stötte han hårt emot något, som liksom sparkade till honom i ansiktet. Han sträckte upp armen och fick tag i ett par fötter, som dinglade i luften, han kände högre och strök mot ett par ben. Då skrek han till av fasa och sprang ned och in i stugan. Men modern var inte där. Han förstod, att det måste vara fadern som hängde däruppe i kölden och mörkret — han kände det intuitivt fast han inte begrep varför. Men med ett slog en tanke ner i honom!! Han kanske inte var död ännu — kanske han kunde räddas, om hjälpen bara kom fort nog. Och med darrande händer tände han stallyktan, tog bordskniven och sprang tillbaka upp på skullen. Han

var för liten att nå upp till bjälken nerifrån, men han visste att han kunde komma upp på den med en stege. Så drog han i vild fart upp stegen, som ledde till skullen, stödde den mot bjälken och klättrade med skakande knän uppför, kröp fram till där repet var knutet och skar av. Den tunga kroppen slog mot golvet med en dov duns, och Konrad försökte krypa tillbaka till stegen. Men han kunde inte. Han darrade så, att han bara förmådde klamra sig fast vid bjälken och där låg han, stönande och jämrande, utan att kunna röra en lem. Under honom låg faderns lik med uppsvällt, blått ansikte, och lyktans röda sken gav det ett spökligt skimmer av liv. Konrad försökte låta bli att se på det, men bara han blun-

dade så tyckte han, att de knutna händerna hos honom därnere räcktes upp för att försöka dra honom till sig. Och därför bara såg och såg han, medan hans själ fylldes av en fasa så vanvettig, att han trodde sig skola dö. Hur länge han låg däruppe på bjälken visste han aldrig, men det var alldeles mörkt ute, när han äntligen kravlade sig ned. Det lyste i stugan, och när han kom in höll modern på med kvällsvarden.

Efter den dagen blev Konrad en annan. Han, som förr var så glad, att det stod som ett glitter om honom, blev tyst, mörk, rädd för att möta folk. Han skötte arbetet på gården med en vuxen mans allvar och ansvar, och aldrig såg man honom med någon jämnårig, eller med någon människa,

förresten. Han tittade åt sidan, när någon talade till honom, han hälsade avmätt och kort, han log aldrig, och endast modern kunde någon gång få ett ord ur honom. Men så en dag hände det, att han måste gå till granngården för en viktig angelägenhets skull — han kunde väl vara en femton år då, och storvuxen och vacker var han, med ljust vågigt hår och allvarliga ögon i ett klart ungt ansikte. Ingen fanns hemma, mer än Kristin, som låg framför spiseln och försökte blåsa eld i ett par vedpinnar. Hon såg upp på honom när han trädde in, och så lustig såg hon ut med sina utspända röda kinder och en väldig sotfläck på hakan, att Konrad måste le mot sin vilja. Då log Kristin också, så skrattade hon högt

— ett klingande uppsluppet barnaskratt — och det märkvärdiga hände, att Konrad måste skratta med. Ett ovant, lite blygt skratt var det, men han måste, det gick inte för mindre.

Och efter det skrattet var det, som om allting blev lite lättare. Han talade inte mera än förr, och ingen utomstående kunde just märka någon skillnad, men inom sig kände han liksom en liten glad värme, var gång han tänkte på den svarthåriga, rödkindade lilla flickan. Och hur det var så blevo de vänner. Allteftersom åren gick, ljusnade det i hans dystra sinne, hon lärde honom skratta igen, hon lärde honom, att en stor ömhet kan hela svidande sår — hon skapade av honom en stark, god, fullödig människa. Utan att veta det,

utan att förstå vad hon betydde för honom. Och när hon blev gammal nog, så valde hon honom framför andra av byns pojkar, därför att han var vackrast och starkast — och kanske för att hon tyckte om honom också på sitt muntra, ytliga sätt. Blott för att svika, när den andre kom — han, herremannen, som var olik alla andra hon träffat. Kanske var hon död nu, kanske levde hon, förbittrad och förnedrad någonstans bland drägg och smuts — kanske kastade hon ännu någon gång en tanke på Konrad, hennes härliga, allvarliga Konrad, som älskat henne så. Kanske hade hon glömt honom också — det går lätt att glömma.

Men Konrad, han hade inte glömt. Han log ännu i minnet åt sotfläcken

och skrattet och de utspända kinderna, där han vankade sin ensamma vandrarled från gård till gård, från by till by, från syd till nord, från öst till väst. Och på hans läppar bodde ständigt samma fråga, samma hjälplösa, enfaldiga, envisa fråga:

— Har I sitt Krestin?

Det var framemot jultiden en kväll. Snön vräkte ned, och en piskande storm drev den framför sig i täta moln. Konrad strävade framåt, skakande av köld, men ändå varm invärtes av ett nytänt hopp, som kom honom att skynda på stegen och varken känna kyla eller trötthet eller hungern, som sved och slet. Han hade mött en luffare några dagar förut, gjort sin fråga och fått ett elakt stirrande till svar. Men så började mannen prata med honom, och när han fått veta vad han ville, så tog han på sig en betänksam min och liksom letade i minnet.

— Liten va hon, sa du. Å mörklagd å bruna ögen å Kersti va namnet? Jaså Krestin! Å arton år, å glalätt? Ja vet va hon ä, men dä lång väg dit. Dä bortimot Värmlann. Gå bara i väst så kommer du dit. Hon bor i en stor skog i ett torp. Hälsa frå mej, så tar hon imot dej väl.

Och nu gick Konrad mot väst med hjärtat fullt av visshet och glädje. Jaså, det var där hon var och inte hittade hem. Å, han, Konrad, skulle nog hitta henne han, och ta henne med till Valltofta. Det var ingen fara för det! Inte ett ögonblick föll den svagaste misstanke honom in, att någon kunde försöka narra honom. Det hade hänt så oändligt många gånger förr, men det var glömt och borta för länge-

sen. För var gång någon lurade honom, att Kristin bodde någonstans långt bort åt annat håll, blev han lika strålande lycklig och vandrade åstad, som om det gällt livet. Då stannade han inte för att fråga dem han mötte — då gick han bara rätt på till Kristin för att hämta henne.

Men i kväll orkade han snart inte längre. Varannan minut snubblade han, och mer än en gång hade han fallit, tungt och ovigt, i drivorna. Hå ja! sade han bara då och arbetade sig mödosamt upp igen. Inte en människa hade han sett på hela dagen, och nu gick vägen över en öde myr, där vinden pressade på, så han knappt orkade få fram foten till steg. Gud vet — han hade visst kommit av vägen också. Drivorna voro så lösa

och liksom sögo sig kring benen. Men det glimmade ett ljus någonstans bort i skogsbrynet och ditåt arbetade han sig, med händerna blåfrusna i fickorna och den tunna rocken väl hopknäppt. Han hade ingen skjorta under och inga strumpor i de trasiga kängorna, men så härdad var han av alla sina vandringar, att han just inte led ens av bristen på de nödvändigaste plaggen. Ibland fick han en gammal rock eller ett par strumpor av någon medlidsam själ, och i det gick han till det tog slut eller han fick en ny uppsättning. Men i kväll kände han, att det var kallt, och han huttrade av köld, när någon särskilt stark vindil letade sig in på bröstet.

Ljuset kom närmre, och snart kunde han urskilja en låg liten stuga

och att skenet kom från en flammande brasa därinne. Ibland var det så klart och rött att man kunde tro det var eldsvåda därinne, ibland dog det bort till en svag glöd, så fönsteröppningen såg ut som en rosenröd fyrkant. När han släpade sig upp på fönsterbron började en hund skälla, skarpt och ilsket, men tystades genast av en mild gammal röst. Dörren öppnades på gränt, och samma röst frågade:

— Ä nån där?

Konrad steg in, utan hälsning, utan ett ord, som vanligt. Han slog bara snön av sig lite innan han trädde in riktigt. Dörren drog han igen efter sig och stod en stund kvar vid tröskeln och såg sig om. Vid den öppna spisen satt en vithårig gamling och

stavade i en bibel, som låg uppslagen på knät. Han var väl stendöv, för han gjorde inte en rörelse, som visade att han hört någon främling komma. Han läste och plitade sig fram genom de konstiga gammalmodiga orden med pipig gubbröst och utan spår till uttryck. Det var Jobs bok han höll på med och Gud ska veta, att en jämmerfullare tolkning av världens jämmerfullaste bok aldrig hörts. Några steg från Konrad stod gumman, som öppnat. Liten och vit var också hon, med spelande svarta ögon, som i häpnad stirrade på den underlige gästen. Men så mindes hon sina värdinneplikter, ställde fram en vitskurad stol framför elden och sade:

— Sti fram å sitt, mänska. De ä

ju ett vär så inte e hunn bore va ute e gång.

Och Konrad satte sig med ögonen på den trebenta kaffepannan och en stilla förvissning om ett saligt kafferus. Gubben tittade ett ögonblick, när stolen ställdes fram, kastade en lång blick på Konrad, suckade och fortsatte läsningen:

— Då stod Job upp och ref sönder sin kläder och ref sig i huvudet och föll neder på jordena och tillbad och sade: jag är nakot kommen av mine moders lif, nakot skall jag åter fara hädan. Herren gaf och Herren tog, välsignadt vare Herrans namn. I all detta syndade Job intet och gjorde intet dårligit emot Gud.

Konrad satt stilla och lyssnade. Han kände orden och kunde dem,

men någon betydelse hade de ej för honom. Det var som när man hör en gammal, gammal melodi — man kan varje ton, varje harmoni, men var den kommer ifrån och vad det är, det vet man inte. Han satt där bara, Konrad, och såg på gubben, följde med slö blick det knotiga pekfingrets långsamma gång utefter raderna och förnam den brutna, pipiga rösten, som från ett oändligt långt avstånd. Gumman gick och stökade bakom honom. Då och då kastade hon en undrande blick på hans hopsjunkna gestalt, men höll fortfarande inne med alla frågor, som ville tränga sig fram. Bäst att stackarn fick lite varmt i sig först.

Och med det beslutet satte hon kaffekvarnen i gång. Det var annat det

än Jobs bok för Konrads öron. Ett stilla, lyckligt, lystet leende mjukade upp hans stelfrusna ansikte, och han lutade sig tillbaka i stolen, glömsk av Kristin och allt, som inte hade med mat att göra. De enda små glädjestunder han kunde få ut av sitt fattiga liv var, när han satt över ett fat fullt med mat eller en kopp rykande kaffe. Då glömde han bort allt, som sargade och brände — då flöt allt samman i tillfredsställelse och lycka. Han var som ett spädbarn, när det gällde mat — åt så länge det fanns något att få, så länge halsen orkade svälja. Och hur mycket han än ätit, även om det var de otroligaste kvantiteter, så tittade han ändå efter mer, när det blev tomt på tallriken.

— Därefter upplät Job sin mun

och förbannade sin dag, utbrast och sade: Den dagen vare förtappad på hvilkom jag född är och den natten, då man sade: en man är aflad. Den samme dagen vare mörk och Gud fråge inte efter honom ofvanefter, ingen klarhet skine öfver honom . . .

— Han har blitt liksom lite kônsti, gubben min, sade gumman plötsligt. Si yngste dotra vår geck ner se i höstas på sjön, å sen gör han just inget annet än läser bibeln. Ôm Jôb. Han tycke le dä likner ôss, kan ja tro. Vi hadde flere barn vi — nie stöckna, men di la å te Amerka allesamman. Dä va bare Gertru som stanne kvar hemme, fast di ville nog ha henni över också. Men ho sa dä, Gertru, att så länge di gamle lever, så stanner ho kvar här, för di ä för gamle te va

ensamme, sa ho. Å så geck ho ner se e kväll i höstas, å nu ä de bare vi kvar.

Rösten darrade lite, och hon tog sig om näsan och strök av på förklät. Konrad sade ingenting. Han satt som förut, med blicken på kaffepannan och tankarna också, de stackars tankar han hade. Men gumman fortsatte ändå:

— Jaha! Nu ligger ho på körkegårn, Gertru. Men ja har henni hellre där än i Amerka, ändå. Dä sôm en hadde henni nämmer här på så vis, å dä känns inte så ensamt.

Konrad satt alltjämt tyst. Endast gubbens bräckliga röst steg ur stillheten:

— Hennes stjärnor varde mörka; förvänte ljus och det komme intet; och

se intet morgonrodnans ögnabryn. Att hon icke igenlyckte ...

— Dä ska väl smaka me e tår kaffi nu, tänker'a. Ä han långt ifrå?

— Mmmmmmm, svarade Konrad. Men han vände sig emot henne och log som tack för kaffebjudningen. Vinden tjöt i skorstenen och slängde ned en il emellanåt, så flammorna kastades långt ut åt sidan. Skenet for över rosiga tapeter och ett fläckfritt vitt golv, där endast märkena efter Konrads våta skor stodo kvar. En katt satt på det vita sängtäcket och tvättade sig omständigt och grundligt, hejdade sig ibland med tassen i vädret och lyssnade med glimmande ögon. Hunden hade sträckt ut sig framför elden i stilla dås. Då och då jagade han en besvärlig loppa, men lade sig snart

åter ned med vällustigt halvslutna ögon.

— Hvi blev jag icke strax död i moderlifvet? Hvi vardt jag icke förgjord då jag utur moderlifvet kommen var? Hvi . . .

— Vassgo å sti fram nu å dreck kaffi.

Konrad reste sig hastigt och fick en dov morrning från hunden. Med en lång suck av välbehag slog han sig ned vid fällbordet och högg in på smör och grovt bröd, som om han aldrig sett mat förr. Gumman förundrade sig både över aptiten och tystnaden, och skar gästfritt upp stora, tjocka brödskivor gång på gång, medan hon oförtrutet pratade vidare — utan att få svar. Men det var ju ändå en levande varelse att tala till, fast ho vet, om han inte var lika galen som gub-

ben hennes. Riktigt klok kunde han väl inte vara, och nu fick det va nog med bröd. Han hade ju snart ätit upp en hel kaka.

När Konrad såg att han inte skulle få mer, torkade han sig med handen om skägg och mun, sköt tillbaka stolen och gick tillbaka till sin gamla plats vid spisen. Inte tack sade han en gång, och gumman skakade fundersamt på huvudet åt sin besynnerliga gäst. Så tog hon sig en tår kaffe själv och hällde i en kopp åt gubben.

— Kôm å dreck kaffi, Johan! sade hon åt gubben. Men han hörde inte, bara stavade vidare med skälvande jämmerröst:

— Var jag icke lyckosam? Var jag icke stilla? Hade jag icke goda ro? Och sådana oro kommer.

Konrad stirrade utan att se in i elden, men orden trängde kanske ned i hans hjärta. Vem vet. Han började skruva sig på stolen, stönade till och reste sig. Gick bort till dörren, tog sin hatt och vandrade ut. Utan avsked, utan tack, utan ord. Ut i natten och stormen, ut att söka sin älskade, som bodde i en skog västerut och inte hittade hem:

»Var jag icke lyckosam? Var jag icke stilla? Hade jag inte goda ro? Och sådana oro kommer.»

Inte fann han henne i Värmland. I stora skogar hade han vandrat, så stora och svarta att de visst aldrig togo slut — i alla små torp och stugor hade han gått in, men ingenstädes mötte han henne. Det var två månader nu sen den kvällen han gett sig ut i snö och storm, utan tanke på annat än att gå västerut och söka, tills han fann henne. Nu hade han träffat en annan spelevink, som lurat i honom, att Kristin bodde i Medelpad, och han gick och gick med hjärtat fullt av sjungande förväntan — återigen viss om, att där i Medelpad, i en stuga som låg vid en älvbrant, där

fanns Kristin, där satt hon och väntade på honom. Kanske det skulle bli bröllop i år ändå! På något underligt sätt visste han, att det ännu var långt till oktober — kanske räknade han årstiderna och märkte på sitt slöa vis, att när sommaren och värmen började gå bort, då var oktober nära. Ännu hade han aldrig försummat att vara i hemsocknen på bröllopsdagen, och hur det än stod till i hans virriga huvud, nog tog han sig hemåt till den dagen, hur långt borta han än varit.

I dag var han glad, Tok-Konrad. Så glad han kunde bli, stackarn. Han hade legat i en bondstuga över natten, och när han gick gav bonden honom en gammal rock, som var varm och hel, och hustrun stoppade ett paket med mat i hans ficka. Och solen sken,

fast det var kallt, så snön knarrade under fötterna, och rocken värmde så ovant kring bröst och rygg. Han gick och sjöng lite för sig själv, där han vandrade djupare och djupare in i en väldig skog. En sorglig visa var det, men det visste han inte, och rösten var ynklig att höra på, men det visste han inte heller, och ingen var det som hörde, så det kunde göra just detsamma. Han hade lärt den av Kristin en gång för längesedan, och den hade väl farit för honom i dag:

Därute sjonger fågeln så stilla
ja töckte ja hörde din röst
ja töckte ja hörde din stämma
å hjärte vell slå'tur mitt bröst.

De ä bare fågeln som sjonger
ja vet nock att de bare ä han

men som rösten din ändå de klonger
å ja räcker mej etter din hann.

Men hanna tar bare de tomme
å de vurker i bröste så hårt.
Allri mer ska i live du komme
de har sveke å drage långt bort.

Därute sjonger fågeln så stilla
ja lir int å höra hans sång!
På kinderna tårarna trilla
ja kan inte hejda deras gång.

Om och om igen sjöng han den sista versen. Det var nästan, som om han fattade dess mening och förstod. Det sjöng ingen fågel i skogen, men tårarna gledo utför Konrads kinder ändå, som de alltid gjorde när han började sjunga. Han var inte sär-

skilt ledsen för det — han kunde bara inte låta bli. Så fort han började med en melodi, så kom tårarna störtande, och han sjöng och grät och snörvlade och snöt sig och åstadkom de förunderligaste ljud. Det var väl tjugonde gången nu, som han började om igen med:

Därute sjonger fågeln så stilla ...

Men så blev han avbruten av yxhugg och hörde en annan röst, som skrålade i högan sky. Konrad stannade och lyssnade med munnen ännu öppen efter det sista a:t han gnällt fram, kliade sig eftertänksamt och förbryllat i skägget och knogade sen vidare, på den knaggliga och gropiga timmervägen. Bortom kröken fick han syn på sångaren. Det var en undersätsig en, med breda axlar och hju-

lande ben. Han stod med ryggen åt Konrad och högg med sin stora timmeryxa så det ekade i skogen, och för vart hugg han gjorde i furan stramade skinntröjan, så man kunde tro den skulle spricka. Mössan satt långt bak i nacken och under den stack ett stripigt brandgult hår fram, fötterna stodo brett och säkert och byxbaken var prydd med kraftiga lappar. Just som Konrad hann fram bröts sången av vid ett sista väldigt hugg och mannen lutade sig pustande på yxan för att torka svetten ur ansiktet. I tystnaden hörde han stegens knarrande och vände sig häftigt om:

— Kors för sjutusan! sa han. Va fan ä du för en? Du sir värre ut än vittra di talar om jämt i de här förbannade bonnlande.

— Mmmmmmm, sade Konrad och stod stilla, han också, och tittade:

— Ä du ute på luffen, farbror, eller ä du ute å går för nöjes skull? För å få måttschon. Du sir sån ut. Men vill du ha måttschon så kan du få här.

— Mmmmmmm! Konrad gav sitt stående svar och tänkte gå vidare. Men så hejdade han sig och kom med sin vanliga fråga:

— Har I sitt Krestin?

Det var besynnerligt, att han frågade, ty när han var på väg till något ställe dit man narrat honom, brukade han aldrig tala med någon. Då bara gick och gick han, tills det dimmigt började gå upp för honom, att han var lurad, och att det ingen Kristin fanns i den trakten. Men

kanske trodde han, att han redan var i Medelpad, kanske ville han få en anvisning till för säkerhets skull — det är inte gott att veta. Mannen såg på honom med lite förvånad blick och rev sig i håret, som stripade ned i pannan:

— Kristin! sade han. Vicken jävla Kristin?

Och Konrad muttrade fram sin historia, sin beskrivning, sin sorg. Den andre satte sig på en fälld granstam och lyssnade. Konrad satte sig också och började nervöst fingra på yxan, som stod lutad mot trädet. Den gulhårige drängen, eller vad han nu var, blev mer och mer intresserad, och hans ögon mer och mer häpna. Till slut slog han sig på benet så det small och lutade sig baköver i ett

väldigt gapskratt, som blottade alla hans gula, snusiga tänder:

— Nä nu tar ja slut! skrek han. Menar du, att du luffar hela Sverige runt å söker efter en jänta, som va din fästmö för hundra år sen. O Jebalons Gud å fan förresten. Ja måste ta mej en på de här, annars blir ja vriden ja me.

Han gick dubbelviken av skratt bort till trädet, där hans rock hängde, drog upp en literflaska ur fickan och tog sig en lång, stadig klunk. Så räckte han flaskan till Konrad och sade:

— Drick du också, din tokfan!

Men Konrad skakade på huvudet och grinade illa. Brännvin och snus ville han aldrig röra — han tyckte väl det smakade ont. Men drängen trugade med flaskan:

— Drick, när du blir bjuden, din jävel, så ska jag tala om för dej sen var din Kristin ä, om du aldrig hört' et förr.

Konrad såg lite tveksamt på honom.

— Vet du? frågade han och rösten var ivrig och glad.

— Visst fan vet ja! Drick först bara.

Och Konrad drack — två stora klunkar. Illa smakade det och otäckt var det, men drängen tvang honom att förse sig ordentligt. När han stoppat flaskan tillbaka i rockfickan kom han och satte sig bredvid Konrad på trädstammen, lade in en nypa snus och beredde sig att tala. Konrad satt framåtlutad och väntade med tindrande ögon och leende mun —

den ena handen stödde han mot yxskaftet och den andra var i fickan omkring matpaketet.

— Nu ska ja säja dej som de ä, sade drängen och spottade i en vid, brun båge. Kristin ä inte i Medelpad, de ska du inte tro. Vafan skulle hon i Medelpad å göra om hon ä så vacker som du säjer. De vore ingen framtid. Nää! Hon ä i Stockholm eller Göteborg eller nån annan storsta.

— Mmmmmmm, sade Konrad och såg mer hjälplöst förvirrad ut än nånsin. Han kände något, som hettade och brann inom sig, och han tyckte allt var så vackert med ens. Skogen och solen och snön, och så satt där en och talade, som visste var Kristin var. Nu kände han det

åter, som om hon var så nära — nästan som om hon skulle komma i svängen därborta och ropa åt honom med den där rösten, som skrattade och längtade på samma gång. Han hörde inte längre på drängen, han hörde bara den rösten, som han älskade, och kände det ovana ruset flyta genom ådrorna varmt och saligt. Men drängen hade inte lust att sitta och prata för döva öron — han blev otålig, när han märkte att hans detaljrika avslöjanden inte blevo förstådda, och han längtade att få se gubbens min, när det gick upp för honom, att hans tillbedda Kristin antagligen gick på gatorna och bjöd ut sig. Han gav Konrad en knuff och skrek ilsket:

— Du hör ju inte på! Ska du inte

höra på, när ja talar om vicken söt liten ängel jäntan din ä.

Konrad ryckte till och det stilla, fåniga leendet bredde ut sig ännu mer.

— Jojo! sade han ivrigt och lutade sig ännu mer framåt, som om han skulle få veta det fortare då.

— Hon går på gaterna i Stockholm å ä ett gammalt . . .

Det är onödigt att skriva ut vad han sade för ord. Det ser fult ut och låter ändå fulare. Och när han sagt det lutade han sig tillbaka för att riktigt få en överblick av Konrad. Men Konrad hade visst inte fattat — åtminstone såg det så ut. Han bara stirrade framför sig och den spända förväntningen i hans blick hade inte vikit. Ögonen lyste ännu och mun-

nen log. Då fortsatte drängen, och än en gång sade han med njutningsrik långsamhet om ordet. Nu rammade visst slaget ordentligt, ty Konrads ögon mörknade, leendet drog sakta bort från hans ansikte och handen som stöddes mot yxan började skälva. Kristin var ... vad hade han sagt? Kristin — hans Kristin var ...

Drängen småflinade förtjust och tillade med tvärsäker ton:

— Du kan ge dej fan på att de ä sannt. Ja har vari mycke i Stockholm ja, å dä nog trolit att ja träffat'na. Ja har haft många svarthåria jänter i sängen ja å ...

Vad var det? Det lät, som om något brustit — det lät som ett dödsskjutet djurs kvidande, och strax därpå kom ett rytande. Drängen såg

upp, och det otäcka breda grinet stelnade. Det hann bara dra ihop sig lite, innan Konrads yxa träffade honom, och sedan satt det kvar där för alltid. Det krasade till dovt och underligt, när yxan föll ned över hjässan — kroppen svajade på ett löjligt, osäkert sätt. Så sjönk den baköver ned i snön och låg där som en hög.

Konrad såg inte åt det hållet ens — så lite intresserade honom den saken. Han högg bara ordentligt in yxan i stammen, innan han gick vidare.

Åt Medelpad till.

Längre och längre in i skogarna gick han, men aldrig kom han till någon älv. Ibland trodde han att han hörde suset av en fors, men det var bara vinden i grantopparna. En natt låg han i en tom timmerkoja, och där hittade han ett kvarglömt paket spisbröd, som han sedan levde på Gud vet hur länge. Det vill säga — han åt upp alltihop på en gång, som hans vana var, men det gav honom krafter för ett par dar i alla fall. Han mindes ingenting av vad som hänt den dagen i skogen — när brännvinet dunstat bort var allt precis som vanligt, och han lunkade framåt i

sina gamla, nötta tankar, där han var hemmastadd och dit aldrig något nytt trängde, utom med långa mellanrum någon ny uppgift om, var han skulle söka Kristin.

— Hå ja! suckade han ibland. Det var allt. Och ibland sjöng han sin besynnerliga sång. Långa, dystra, ensamma mil gick han — sällan mötte han någon, sällan fann han en gård, där han kunde få tak över huvudet och ett mål mat. Men han drog sig fram i köld och mörker, buren av sin längtan och sitt hopp.

En dag kom han äntligen till en älv. Just som han steg ut ur skogsbrynet låg den där i en vid, snötäckt dal. Svart och blank som siden gled den stilla sin väg mot havet, och vid brinken låg ett lågt, brunt hus. Det

klack till i Konrads hjärta, och han tänkte, att där måste Kristin bo. I en stuga vid älvbrinken hade de sagt. Han behövde bara gå över täkten och fram, öppna dörren och stiga in, så var hon där. Så stod hon där med armarna utbredda för att slå om hans hals. Nu, när han var så nära, blev han nästan lite förlägen och stod och grunnade lite för sig själv på vad han skulle säga. Godda Krestin, skulle han säga, och så skulle han räcka fram handen. Du ble länge borta! skulle han säga sen. Men ja hitta dej allt! Och då så måste hon väl skratta, och så gick han ända intill henne och tog armarna om henne, som den gången vid dansen på Fagersta loge.

Han skrattade tyst för sig själv och

drog en lycklig liten suck. Så borstade han ett par barr av rocken och gick med långa, snabba steg fram mot stugan. Handen darrade lite, när han lyfte upp klinkan, men huvudet höll han högt och morskt.

Inte stod där någon Kristin inte! Där stod bara en ung man i en besynnerlig lång vit rock, som var full med fläckar, och när Konrad trädde in höll han på att röka pipa och försöka vissla på en gång, vilket frambragte några konstiga, väsande ljud. Konrad bara stod och gapade, för det var det konstigaste han sett, det rummet. Taket såg ut som i en lada med bara bruna bjälkarna tätt intill varann och väggarna voro likadana. Men dem såg man inte mycket av, ty de voro fulla med tavlor så fina, att

väl aldrig någon skådat dess like. Och i ena hörnet var en stor öppen spis av gråsten — inte så mycket som vitlimmad en gång — och på golvet var det fullt med alla möjliga sorters fällar. En var alldeles vit och förfärligt stor, och låg och grinade så levande med ett väldigt rött gap, att Konrad blev nästan rädd och tänkte maka sig ut igen. Men just då tog han i vita rocken pipan ur munnen och sade:

— Stig på, bara. Det står en stol vid spisen.

Stol! Det vara bara en gammal grankubbe, men den dög ju att sitta på för all del, så Konrad sjönk ned på den, efter att ha gjort en lång omväg för odjuret med den röda käften. Han i vita rocken skrattade gott åt

manövern, men sedan satte han på en trebent kaffepanna och vevade på kaffekvarnen så Konrad måste mysa av glädje. Det var så länge sen han fått något varmt, och han var både frusen och hungrig.

— Nu får du passa kaffet själv, för jag ska måla medan det är dager, sade den unge mannen. En brödkaka ligger på bordet därborta och smöret står bredvid och kopp också. Prata kan du låta bli — det får du göra sen.

Ånej! Konrad var just inte den som störde någon med för mycket prat. Han passade sitt kaffe, han åt och drack så länge det fanns en smula eller en droppe kvar, och sen tänkte han gå igen. Målaren varken såg eller hörde, och Konrad var just på väg

mot dörren, då han plötsligt tvärstannade och stirrade. Utan ord stod han där, men händerna tryckte han hårt mot bröstet och ögonen glänste, som om han skådat en himmelsk syn. Där — där på väggen i en smal brun ram satt Kristin, hennes porträtt, hennes avbild. Just sådan han sett henne sist — eller kanske inte riktigt precis sig lik. Håret var inte så lockigt och munnen inte så röd, kinderna lite smalare och blekare också, kanske, men annars var hon sig så lik. Lilla Kristin — hon hade väl blivit smal och blek av väntan och längtan! Men så hennes bruna ögon glittrade, och munnen liksom smålog lite mot honom. Hon fanns här ändå, fanns här ändå!

— Krestin! ropade han högt, och

rösten var fylld av oändlig kärlek, oändlig längtan och oändlig lycka.

Målaren vände sig hastigt om. Han lade ned penslar och palett och gick fram till Konrad, och inom sig var han medveten om en underlig känsla av rörelse och ömhet. Det tonfallet — å det tonfallet, var fick den gamle det ifrån!

— Vad är det? frågade han tyst och lade sin arm om Konrads axlar. Känner du henne? sade han sedan, när han såg att Konrads blick stod spänd och tillbedjande på porträttet.

— Krestin, sade Konrad igen och tårarna sipprade ned i skägget.

— Ja, hon heter Kristin. Känner du henne?

— Ja ja. Krestin ä de. Ä hon här? Var finns hon?

— Kristin? Jo, hon bor nedåt älven. Första stugan du kommer till på älvbrinken. Men varför ... Vad i herrans namn tog åt honom!!!

Målaren stod bara och gapade efter Konrad, som satt av i språng ut genom dörren och nedåt älven till. Så skakade han på huvudet och log.

— Konstigt, mumlade han. Han såg ut som om han stod och tillbad en madonnabild. Och han grät också. Och så den rösten, det tonfallet! Och ögonen!

Konrad sprang tills han inte orkade längre. Då började han gå, fort och flåsande med snubbliga steg. Den skarpa vinden virvlade om i hans hår, men han märkte det inte, lika lite som han tänkt på att taga hatten med, när han gav sig av i så stor hast från målarens stuga. Nu — *nu* visste han, att hon fanns, att hon väntade. Så blek hon blivit och så mager. Måntro om hon haft det svårt, Kristin? Hur länge var det hon varit borta? Å, länge! Ända sen oktober. Så lång den tiden varit — som evigheten själv. Men nu var den över, nu skulle

det bli bröllop i höst, nu skulle hon gå gången upp i kyrkan med gullkronan på sitt svarta hår, och slöjan skulle stå som ett moln bakom henne. Håret var inte så lockigt heller som förr. Eller kanske hon bara slätat till det riktigt när hon skulle målas av. Första stugan på brinken! Så långt bort den måtte ligga, men det var nog inte att ta fel på. Det var bara att gå det. Å, alla de steg han gått för att söka henne, all den långa, långa tid han vandrat för att finna henne! Så fick han väl tåla sig nu några minuter, när hon var så nära. När hon var så välsignat nära. Tänk om hon förstod, att han skulle komma och gick att möta honom — om han skulle möta henne nu, där älven krökte?

Han började springa igen, snavade

i snön och föll — reste sig och sprang vidare. Han såg ut som ett gammalt troll där han sprang, med det långa håret och skägget fladdrande i vinden — armarna flaxade och den oknäppta rocken slog upp, så bröstet lyste naket och vitt. Han såg just inte ut som en älskare på väg till möte. Nej, det gjorde han inte. Men i hans ögon lyste en älskares längtan och otålighet och ömhet, och hans mun stammade fram kärlek och tillbedjan.

Där låg gården. Den låg och lyste i kvällssolen, och nedanför flöt älven lugn och glänsande. Ur skorstenen steg en tunn rök, och en doft av nybränt kaffe stack Konrad i näsan. Men han märkte det inte ens, bara såg och såg, medan hjärtat ham-

rade i bröstet så han själv kunde höra dess dunkande som ett stort buller i stillheten. Nu gick han långsamt och dröjde på stegen. Kanske hon skulle få syn på honom från fönstret och komma springande ut, kanske hon skulle gömma sig bakom knuten, som hon brukade, och springa fram för att skrämma honom. Han log åt minnet och gick ändå långsammare. Men hur långsamt han än gick, så kom han närmre och närmre, och ingen Kristin sprang emot honom, och ingen Kristin skrek »Buu!» åt honom vid knuten heller.

På gården såg han henne vid brunnen. Och bredvid henne stod en lång, stor yngling med handen kring pumpstången och pratade. Just som Konrad steg in på gårdsplanen slog poj-

ken upp ett tvärsäkert drängskratt, och Kristin såg inte ut att ha ledsamt hon heller. Det stack till lite i bröstet på Konrad, när han såg hennes leende — kunde hon skratta och vara glad, när han inte var med? Och stå och prata med andra pojkar?

Men så glömde han svartsjukan och gick närmre. Han gick som i salighetens paradis, och han tyckte hans fötter rörde inte jorden. Där stod hon, hans Kristin, och såg på honom med stora, förvånade ögon. Jojo, hon trodde väl inte sin egen syn, men här var han i alla fall. Varför stod hon så stilla? Varför kom hon inte emot honom? Hon var sig inte riktigt lik heller — det var, som om hon blivit längre. Nu var Konrad alldeles inpå henne, och hon drog sig lite

undan med skrämd blick. Var hon rädd? För honom?

— Krestin! sade han, men rösten skälvde, så han knappast själv hörde vad han sade. Krestin! mumlade han igen, och nu var stämman klarare. Du har vari länge borta, Krestin.

Flickan stirrade häpen på honom och drog sig ännu mer tillbaka. Hon kastade en frågande blick på drängen, som själv stod där som ett levande frågetecken. Vem var denne främmande gamling, som kallade henne vid namn och såg så underligt på henne? Nu kom han närmare igen och bredde ut armarna mot henne:

— Lilla Krestin, sade han, och rösten var så mjuk och öm. Lilla Krestin! Nu ska du följa med mig hem å du ska stå bru me gullkrona, å

gammelprästen ska viga oss. Kom, Krestin!

Nu slog han armarna om henne och tryckte henne intill sig, och han snyftade av glädje. Men så fick han ett hårt slag över munnen och stapplade baklänges, föll överända på den isiga marken och slog tungt omkull. Det var drängen, som ursinnigt fällt honom. Och medan han låg där och försökte komma upp, vimmelkantig av slaget, och utan att alls kunna förstå dess orsak, hörde han skallande skratt. Ett pärlande, obehärskat flickgapskratt, och så drängens bullrande glädje. Äntligen var han uppe igen och såg på Kristin. Hon stod kiknande av skratt och stödde sig mot drängen, som ideligen sade om och om igen:

— Du får gullkrona, Kristin. Gullkrona! Å gammeln på köpet!

Konrad stod alldeles tyst och bara såg på Kristin. Varför skrattade hon? Varför lutade hon sig mot pojken? Var det möjligt? Ville hon inte . . . ville hon inte följa honom hem igen?

— Krestin! sade han igen och gick närmare henne. Kôm, Krestin!

Och han ville ta hennes hand. Men då reste hon sig upp, plötsligt allvarlig och vred:

— Vet du int skäms, gammeltok! sade hon och slängde undan hans hand. Ge dej å så vi int buss hunn på dej.

Och så gick hon in i fjäset, följd av drängen, som kärvänligt lade armen om hennes liv.

Konrad han stod där och såg efter

dem. Så såg han på handen, som hon slängt undan, och så på dörren till fjäset igen. Tänka kunde han inte, han förstod ingenting, visste ingenting mer, än att Kristin slängt undan hans hand och gått sin väg med en annan. Kristin, som var hans, och som sagt, att hon bara ville ha honom — Kristin, som han sökt så länge och äntligen funnit! Hon skrattade åt honom och knuffade bort honom från sig!

— Håja! sade han tungt och högt och vände sig om för att gå igen.

Ut från gården gick han med ändå långsammare steg än han kom, huvudet höll han djupt nedböjt och stegen snubblade hit och dit. Inuti sig kände han en stor, oändligt bitter smärta — det brände som glödande järn, det

slet och vred och värkte. Det var lönen för alla de mil han gått, för allt ont och svårt han haft, för all hans längtan, all hans kärlek. Att hon slog undan handen han räckte henne och gick sin väg med en annan. Skratta hade hon också gjort och sagt, att hon skulle bussa hunden på honom. Lilla Kristin, hur har du blivit sådan? Inget bröllop blir det, ingen gullkrona. Kristin, Kristin!

Han satte sig i en driva och lade huvudet mot armarna. Grät gjorde han inte. Nej, nu kunde han inte gråta mer ens. Han bara satt där och vaggade fram och tillbaka, då och då stönande till i namnlös smärta. Så reste han sig igen och lunkade vidare. Hur han gick och vart han

gick, det såg han inte och inte brydde han sig om det heller. Solen var snart nere och den kastade en sista stråle som en guldpil över älvens svarta vatten. Konrad stannade och såg på den.

— Gull! viskade han. Men gullkronan ska hon allri bära.

Han gick närmare älven — stod snart ända nere vid vattnet, som snabbt gled utför, mot havet till. Det klirrade som av små glasklockor, när det porlade upp under den spröda strandisen, och Konrad stod där lyssnande, med blicken fäst på guldskimret längre ut.

— Håja! sade han.

Och så steg han sakta ned i älven. Det klingade till som starkare

klockor, när isremsan brast under hans tyngd. Sen blev det alldeles tyst igen och endast guldfläcken dansade ännu en stund på det svarta vattnet.

ESTER BLENDA NORDSTRÖM

EN PIGA BLAND PIGOR

14:DE UPPLAGAN

KR. 3.50

»En så osminkat verklig teckning av bönder får man leta efter och den kan i sin naturalism vara till ledning för mer än en folklivsskildrare.»

Hertha

»Så ligger även över denna boks lynne ett ljus av vår och man hör eller anar i dess rymd en gäll och oskyldig ton av ungdom och livslust.»

Dagens Nyheter

ESTER BLENDA NORDSTRÖM

KÅTORNAS FOLK

4:DE UPPLAGAN

KR. 5.75

»... värdefull både som litterär skapelse och kulturdokument till belysning av lappfolket, dess liv, seder och tankevärld.»

Nerikes Tidn.

»Man kan endast önska att förf. lyckades ta med sig sin stora publik in i denna fjällens allvarsamma och sublima värld.»

Dagens Nyheter

»Ett värdefullt bidrag till den goda litteraturen om lapparna.»

Sv. Dagbladet.

ESTER BLENDA NORDSTRÖM

EN RACKARUNGE

4:DE UPPLAGAN

KR. 6.25

»En älskvärd och trevlig bok om en ostyrig flickunge — verkligt ostyrig.»

Stockholms Tidn.

»En befrielse ur all pjollrighet och en rolig förströelselektyr för stora och små, ... en pärla av berättarkonst och iakttagelseförmåga.»

Gbgs Morgonpost

»Den andlösa spänning boken håller en i med avseende på vad allt fröken Ann-Mari kan hitta på härnäst förefaller hart när som det mesta man kan stå ut med.»

Idun

ESTER BLENDA NORDSTRÖM

15 ÅR

3:DJE UPPLAGAN

KR. 5.50

»... intet sällskap, som fördärvar goda seder ... Här är verkligen det mera ovanliga av en sund och fin och verkligt rolig flickbok — på svenska.»

Nya Dagl. Alleh.

»Den kommer att läsas med förtjusning av ett otal 15-åringar, som skola le och lipa med hjältinnan ...»

Öresundsposten

»15 År kan inte blott fullt ut mäta sig med de flesta av de populära engelska ostyringsböckerna utan överträffar dem i många stycken.»

Stockholms Tidn.

»Boken är som sagt en rolig flickbok. Den går mer än väl upp mot de böcker för damer i samma ålder, som bruka skrivas eller översättas till jul.»

Dagens Nyheter

29
ink. klotb.
(baksmol. blankt)

NILS LINDE
BOKBINDARE
GÖTEBORG

6000244074

Göteborgs universitetsbibliotek